

CONCEPȚIA ISTORICĂ A DR. PETRU GROZA

de dr. GHEORGHE I. IONIȚĂ

Personalitate marcantă a vieții politice românești din acest secol, care în momente decisive ale istoriei patriei și-a împletit, cu dăruire și înțelegere a sensului evenimentelor, destinul personal cu cel al țării, pe care a slujit-o cu un profund devotament, dr. Petru Groza a dăruit atît contemporanilor săi, cît și generațiilor ce au urmat o serie de judecăți de valoare în legătură cu nevoia continuă de istorie a poporului român, cu sensurile adînci ale istoriei pentru educația oricărui popor.

Concepția politică, concepția despre istorie a dr. Petru Groza — el însuși făuritor de istorie prin întreaga-i activitate prodigioasă — s-a constituit încă din anii tinereții sale și continuu după aceea într-un amplu și temeinic sistem de judecăți de valoare, cu puternice rezonanțe în anii pe care-i parcurgem în prezent pe calea larg deschisă spre făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră și spre trecerea treptată la comunism.

Dr. Petru Groza avea un adevărat cult pentru lupta maselor populare de pe aceste meleaguri pentru apărarea independenței gliei strămoșești și nu scăpa nici un prilej fără a o evoca. „În vremurile străbunilor noștri daci — spunea el într-o împrejurare —, Burebista și Decebal s-au luptat mereu pe aceste meleaguri, au dus lupte crîncene pentru libertatea poporului lor. Cît de mare era cultul lor pentru această libertate o dovedește tragedia lui Decebal: a preferat acest rege al dacilor, cu tot statul lui major, să moară decît să intre în robia legiunilor lui Traian“¹.

Evocînd în continuare alte multe pagini ale luptei pentru independență, dr. Petru Groza conchidea: „Nu discut vechimea noastră pe aceste plaiuri cu nimeni în Europa și în afară de Europa, pentrucă nimeni n-are nici un drept să discute faptul acesta cu mine și cu atît mai puțin alții care au venit ulterior pe aceste meleaguri.

Noi simțim fiecare, cu toate fibrele sufletului nostru, dreptul nostru de a trăi pe acest pămînt ca popor. Afișăm mereu această vechime a noastră cu toată tradiția noastră de luptă, de care vorbeam“².

Nu scăpa nici un prilej fără să evoce memoria meleagurilor hunedorene pe care se nascuse și trăise mulți ani, „leagăn al neamului românesc, pămînt îngrășat cu sudoarea și sîngele strămoșilor noștri, scris cu litere de aur în cartea pătimirilor, începînd cu Sarmisegetusa“³.

Cu deosebită forță de sugestie evoca în discursurile sale politice pagini din luptele seculare ale țărînimii. „Un val de nădejde a ridicat din străfunduri de amărăciuni revoluția lui Tudor Vladimirescu și a pandurilor săi. A fost ca o stră-

¹ Dr. Petru Groza, *Reconstrucția României. Discursuri politice, conferințe și interviuri 1944—1946*, Tipografia „Viața literară“, București, 1946, p. 89—107.

² Dr. Petru Groza, *Articole, cuvîntări, interviuri. Texte alese*, Edit. politică, București, 1973, p. 300.

³ „Horia“ din 21 ianuarie 1933.

lucire de flacără în beznă; plugăria s-a răscolit în avînt năpraznic pînă în ceasul cînd capul lui Tudor a căzut în pulbere sub iataganul urii și al trădării”⁴.

Intr-o altă împrejurare evoca gloriosul an 1907 în care „Răscoala a fost înecată în moarte; 11 000 de țărani și-au vărsat sîngele în uriașa cupă a jertfei pentru pămînt și libertate... Așadar, 11 000 de trupuri omenеști, într-o singură răscoală, au fost culcate la pămînt pentru că au cutezat să ridice steagul dreptății lor, pentru că au avut curajul să ceară ceea ce era dreptul lor — după toate drepturile omenеști —, să-și revendice pămîntul pe care-l munceau”⁵.

Îi plăcea să evoce cu căldură istoria glorioasă a pămînturilor românești de deasupra Carpaților, să aducă celor de la sud de Carpați salutul ardelenilor. „Salutul pe care vi-l aduc vine sau răsare de mult din munții și văile unde poporul român își trăiește traiul de atîtea veacuri — spunea el într-o împrejurare. De dincolo de Carpați s-a făcut de multe ori istoria poporului român... Începînd de la revoluțiile țărănilor de pe Dealul Bobilnei, mergînd la revoluția lui Horea, Cloșca și Crișan și la cea a lui Avram Iancu, totdeauna s-au scris pe aceste meleaguri paginile de sînge ale poporului de țărani și muncitori. De aceea nu e de mirare că de acolo vă aduc și eu salutul poporului”⁶.

„Sînt și eu dac de pe pămîntul Ardealului — spunea într-o altă împrejurare —, îmi iubesc țara și sînt atașat de acest pămînt strămoșesc în care slau îngropate mărturii istorice ale tradiției noastre”⁷.

În memorabilul 1 decembrie 1918 a încercat o puternică emoție patriotică. „Și peste ani de zile obișnuia să declare cu mare satisfacție că atunci „ni s-a împlinit visul. Țara s-a întregit și toți românii au ajuns la un loc. A fost un extaz de bucurie”⁸.

Afirma adeseori în mod plastic dorința plenară a maselor muncitoare de a răsturna exploatarea capitalistă-moșierească și a face să răsară o viață nouă pentru cei mulți, prea nedreptățiți și năpăstuiți sub toate regimurile bazate pe asuprirea omului de către om. Pornea în judecățile pe care le formula pe acest tărîm de la premisa că „apa trece pietrele rămîn. Noi trăim de veacuri pe aceste plaiuri, veacurile ne vor găsi tot aici”, pe cînd burgheziei și moșierimii, claselor dominante, „care au pus la cale insultele de azi, peste scurt timp vînturile le vor umfla paltoanele, ducîndu-i de aici”⁹.

Conferînd „vocii poporului” semnificații dintre cele mai înalte, dr. Petru Groza preciza într-o împrejurare: „Istoria ne învață, îndeosebi pe aceste meleaguri ale lui Decebal, Corvinii Hunedoarei, iar noi știm din pătaniile noastre, ale părinților și strămoșilor noștri, Horia, Cloșca, Crișan, Avram Iancu, că această voce este adeseori înăbușită de viclenia celor pușini, care exploatează munca celor mulți. Fiindcă, dacă judecata colectivă ar străbate, mulți trîntori ar pieri.

Dar înăbușirea provoacă reacțiune, convulsii, apoi mișcări reflexe, pentru înlăturarea celor care gîtuiesc. De multe ori, aceste mișcări ale corpului uriaș al unui popor trec furtunos digurile, pe care interesul propriu și rațiunea i-ar impune în funcția lui normală. Fatal și tragic — și pentru unii și pentru alții. Sgrumătorii au supraviețuit mai puțin, neputînd ține piept cu trăinicia unui popor”¹⁰.

Căci, după cum spunea el altă dată, „Toate trec, dar poporul rămîne. Noi vom muri, dar trunchiul cel sănătos al poporului va rămîne în veci în viață”¹¹.

De fiecare dată, adresîndu-se maselor populare în cadrul unor mitinguri și adunări publice, ținea să includă în discursurile sale precizarea: „Voința voastră trebuie respectată, căci voința poporului este voința supremă”¹². Și tot cu aia

⁴ Dr. Petru Groza, *Reconstrucția României...*, p. 89—107.

⁵ Dr. Petru Groza, *Articole, cuvîntări...*, p. 319.

⁶ Dr. Petru Groza, *Reconstrucția României...*, p. 23—24.

⁷ „Ardealul” din 2 februarie 1945.

⁸ Dr. Petru Groza, *Reconstrucția României...*, p. 217—225.

⁹ „Horia” din 22 martie 1933.

¹⁰ Arhiva dr. Petru Groza — Deva, cutia nr. 26, dosar „Activitatea și viața Frontului plugarilor”, fila 2.

¹¹ Ibidem.

¹² „Horia” din 22 aprilie 1933.

interes își exprima convingerea că „Fiecare popor nu poate fi cîrmuit decît de proprii săi fii”¹³.

Adversar declarat al mișcării fasciste, a înfierat cu demnitate propaganda legionară, atacurile acesteia la adresa culturii umane, agitațiile revanșarde și revizioniste ale fascismului internațional. „Noi vrem să ne facem datoria față de popor, față de cultura umană — spunea el la o adunare antifascistă în decembrie 1935. Frontul popular este frontul unic al stîngii. El vrea să înfrîngă definitiv dictatura profitorilor, fascismul. Noi nu vrem să vedem țara în flăcări, nu vrem să vedem civilizația în flăcări. Programul nostru va prinde aripă”¹⁴.

Întotdeauna atașat de masele țărănești, apărător consecvent al cauzei lor drepte, dr. Petru Groza lua cu plăcere cuvîntul în cadrul unor adunări tovarășești: „Văd în dv. veacuri întregi de trudă și de suferință — le spunea, de pildă, la 25 iunie 1945, participanților la lucrările întîiului Congres liber al Frontului plugurilor —, văd dragostea, dirzenia și hărnicia cu care ați străbătut vremuri întunecate, deasupra cărora se ridică imaginea lui Doja, chipul vijelios al lui Horea, figura vitează a lui Tudor și, alături de ei, întreg cortegiul acelor dirji și neînduplecați plugari cu suflet de cremene care au scăpărat cele dintîi scînteii ale libertății țaranilor.

Dv. și muncitorii din uzine reprezentăți, în cea mai nobilă expresie, justificarea existenței omeniești pe pămînt prin munca, prin statornicia și prin crezurile voastre, drepte și cinstite”¹⁵.

Își aducea aminte întotdeauna cu tristețe de tragedia încercată de poporul român la 30 august 1940 și în anii următori: „Am trăit zilele de prăbușire din 1940 ale Dictatului de la Viena; am părăsit granițele Ardealului; am supraviețuit și epocii de dictatură fascistă și hitleristă, cu toate împilările, umilințele și temnițele ei, cu războiul purtat și toate ororile lui. Am văzut și prăbușirea acestei dictaturi și am trăit și cotitura nouă a nașterii tinerei noastre democrații și a intrării noastre în concertul popoarelor iubitoare de pace”¹⁶.

În clipele imediat următoare memorabilului act din August 1944, dr. Petru Groza exprima cu desăvîrșit optimism speranța că „adevărata istorie se va restabili acum de generația nouă, care va lua sub microscop cercetarea acestui trecut al nostru”¹⁷.

Rămîn cu totul memorabile precizările pe care le făcea în cadrul unui interviu acordat ziarului „Ardealul” din 2 februarie 1945, cu o lună înainte de a deveni premierul primului guvern democrat-popular din istoria României: „Nu sînt un erou al vremurilor noi și n-am decît un singur merit, acela de a fi dezlegat sensul politic al îndatoririlor mele, ceea ce a determinat alinierea mea în rindurile mișcării populare, care se manifestă astăzi în toată omenirea și își face auzit cuvîntul și în țara noastră”¹⁸.

Încrederea lui desăvîrșită în lupta partidului nostru, căruia i-a fost un mare credincios tovarăș și prieten, izvora — după cum spunea puțin timp după 23 August 1944 — din aceea că „Partidul Comunist și-a păstrat rolul de inițiativă în momentele cele mai grele, ocupînd acum rolul pe care îl merită. El a ajuns în această situație mulțumită faptului că, prin linia lui politică, prin ideologia lui, prin concepția lui asupra lucrurilor, el se afla într-adevăr pe linia procesului de dezvoltare a societății, de la care nu s-a abătut miei o clipă”¹⁹.

În aceste cuvinte trebuie văzut omagiul unui om politic experimentat, al unui profund cunoscător al partidelor și vieții politice românești din acest secol, a cărui atașare la politica partidului clasei muncitoare a constituit un act lucid, desăvîrșit în urma unei deliberări și, de aceea, cu atît mai sincer și mai emoționant.

Problemelor legate de necesitatea întăririi alianței muncitorești-țărănești, dr. Petru Groza le-a acordat tot timpul o atenție deosebită, considerîndu-le esențiale pentru consolidarea triumfului din August 1944. „Cu cît mai puternică va fi muncitorimea din fabrici și uzine — spunea el la Congresul de unificare a parti-

¹³ „Zorile” din 22 februarie 1936.

¹⁴ Arhiva dr. Petru Groza — Deva, cutia nr. 26, fila 9.

¹⁵ Dr. Petru Groza, *Reconstrucția României...*, p. 109—120.

¹⁶ Vezi *Prefața la Reconstrucția României...*

¹⁷ Arhiva dr. Petru Groza — Deva, cutia nr. 28, fila 18.

¹⁸ „Ardealul” din 2 februarie 1945.

¹⁹ Dr. Petru Groza, *Articole, cuvîntări, interviuri...* p. 45—46.

dului din 21—23 februarie 1948 —, cu atât mai puternică va fi muncitorimea de pe ogoare; cu cât mai puternic va fi proletariatul, cu atât mai puternică va fi democrația, cu atât mai respectate vor fi suveranitatea și independența națională a României.

Căci numai unirea clasei muncitoare și a tuturor celor ce muncesc consolidează puterea poporului și numai astfel vor fi apărate cu succes suveranitatea și independența națională împotriva atacurilor imperialiștilor. Numai astfel țara noastră va putea cu adevărat fi un factor activ în lagărul antiimperialist și democratic.

Numai astfel va putea contribui la apărarea păcii generale și a securității popoarelor”²⁰.

Cel care în tinerețe spusese că „Ultimul meu rege a fost Decebal, după moartea lui am devenit republican”²¹, a avut fericirea de a contribui în modul cel mai direct cu puțință la instaurarea Republicii în România (știut fiind că, împreună cu Gh. Gheorghiu-Dej, a fost acela care i-a cerut ultimului rege să abdice), act săvârșit în chip pașnic, ca o încununare firească a etapei revoluționare de până atunci.

Un sentiment de puternică emoție încerca dr. Petru Groza ori de câte ori vorbea despre eroii clasei muncitoare care și-au găsit sfârșitul tragic în anii grei ai exploatării capitalisto-moșierești. „Coborînd în conștiința noastră pe acest loc consfințit de martirajul celor căzuți aici, vom constata că norocul nostru de a fi martori și participanți la lupta și munca de eliberare și de realizare a suveranității poporului nostru implică și o mare obligație pentru noi toți: „să nu uităm prețul de singe, jertfă și eroism pe care l-am dat pentru cauza păcii, libertății și justiției sociale — spunea dr. Petru Groza la 10 noiembrie 1948, în cadrul adunării de la Doftana consacrată comemorării morții luptătorilor comuniști la 9/10 noiembrie 1940; să nu uităm că sarcinile prezentului și pregătirea viitorului impun o luptă continuă, căci este în natura lucrurilor, cum spunea un gânditor, ca din produsul oricăruia succes să se nască întotdeauna ceva care să facă necesară o luptă și mai mare.

Conștiinți deci de îndatorirea noastră de a continua lupta, înnoim în fața osemintelor eroilor clasei muncitoare angajamentul nostru de a rămîne credincioși cauzei în slujba căreia ei au adus jertfa supremă”²².

Cu mare satisfacție afirma cam în același timp în cadrul unui miting de masă: „Carul mare al istoriei merge înainte. Și noi trebuie să știm pe ce drum merge el. Noi vrem numai să mergem cu vremurile, să facem o Românie în care toți cetățenii acestei țări, fără deosebire de naționalitate sau religie, să se simtă la ei acasă. Țara noastră să fie mamă bună a tuturor cetățenilor ei”²³. Iar cu alt prilej lansa apelul: „Să facem ca această țară să se bucure de toate libertățile, să facem ca în această țară să stăpînească respectul muncii și ordinea pusă în slujba poporului”²⁴.

Altădată, adresîndu-se unei marelle adunări populare, dr. Petru Groza spunea: „Noi vrem ca prin această muncă a noastră să creem o Românie independentă, o Românie care să umble pe picioarele sale proprii. Și această Românie se va realiza”²⁵.

În spiritul spuselor geniale ale lui Nicolae Bălcescu, conform cărora „istoria este cea dintîi carte a unei nații. Într-însa ea își vede trecutul, prezentul și viitorul”²⁶, dr. Petru Groza se dovedea un convins protagonist al concepției continuității desfășurării istorice. „O documentare serioasă asupra acestei continuități de luptă — nota el — este datoria elementară a istoriografilor, legînd organic prezentul de trecut și întărind astfel pentru viitor linia tradiției de luptă”²⁷.

Pentru valorificarea complexă a „gloriei trecutului”, dr. Petru Groza a desfășurat o constantă și neobosită activitate, frîgînd uneori inerții și neînțelegeri, luînd măsuri sau participînd în chip direct la înfăptuirea ei. În acest sens, nu

²⁰ „Scînteia” nr. 1053 din 23 februarie 1948.

²¹ Dr. Petru Groza, *Articole, cuvîntări, interviuri...*, p. 41.

²² *Ibidem*, p. 570.

²³ *Ibidem*, p. 328.

²⁴ *Ibidem*, p. 43.

²⁵ *Ibidem*.

²⁶ Nicolae Bălcescu, *Prospect pentru Magazinul istoric*, în *Opere*, vol. I (Scrieri politice, economice, 1844—1847), Edit. Academiei R.S.R., București, 1974, p. 89.

²⁷ Dr. Petru Groza, *Articole, cuvîntări, interviuri...* p. 637.

scăpa nici un prilej fără să-și spună părerea în legătură cu scrierile de istorie publicate în anii săi. „Fără competența istoricului profesional, dar cunoscând desfășurarea istorică din ultimii zece de ani a mișcărilor populare din țara noastră, aş lipsi de la datorie dacă aş renunța la următoarele observări” — întâlnim în acest sens una din notele de observații scrise de strălucitul om de stat în legătură cu proiectul unei istorii a Partidului Comunist Român, al cărui text îl nemulțumise într-unele din secțiunile sale și-l determinase să consemneze în continuare: „Istoria P.C.R. se scrie și se va scrie de către istorici competenți ai partidului. Dar aceiași istorici, oricât de competenți, nu se pot izola și refuza aportul istoricilor și oamenilor care cunosc direct faptele”²⁸. Era, deci, de părerea că pentru munca contemporaneității noastre de un real interes și folos puteau fi relatările unor martori oculari la evenimentele evocate, relatări care, în mod obligatoriu, trebuiau coroborate cu sursele arhivistice, autentice documente scrise ale vremii. Numai în acest fel, nota el, „istoricii cu înaltă pregătire pot fi utilizați pentru a nu se săvârși greșeli fundamentale, care ar avea repercusiuni incalculabile nu numai sub aspect de istoriografie, dar și politic, atingând sentimentul de pietate față de luptătorii care au căzut în aceste lupte și mindria maselor care au luptat”²⁹.

O gândire profundă dovedea dr. Petru Groza în abordarea raportului masă-conducători în cazul fiecărei mișcări social-politice în parte. Era partizanul declarat al popularizării faptelor și numelor mari din istoria fiecărei epoci. „Anonimatul în jurul acțiunilor hotărâtoare și al conducerii acestor acțiuni — remarcă el —, abundența de nume total necunoscute maselor, nu servesc adevărului istoric și nici scopului urmărit de cei ce vor să scrie și să analizeze faptele petrecute, întemeiate pe adevăr”³⁰.

Un sentiment puternic încerca dr. Petru Groza împotriva erorilor de orice fel strecurate în scrierea și difuzarea cunoștințelor de istorie. „Știm că istoria nu tolerează pe durată să-i fie puse în sarcină nepotriviri, pe care le pedepsește, deci vigilența în scrierea istoriei contemporane — care nu este sarcină ușoară — trebuie mărită”³¹, spunea el într-o împrejurare în legătură cu studiul istoriei contemporane, judecata-i dreptă fiind în egală măsură valabilă pentru oricare epocă istorică.

„Istoria nu poate fi falsificată — spunea el într-o altă împrejurare, adresându-se în martie 1957 unui grup de participanți la aniversarea marilor răscoale țărănești din 1907, după o jumătate de veac de la scrierea memorabilelor pagini în istoria țării. Dv. sinteți nu numai amintirea vie a celor petrecute, dar și mărturiile autentice ale evenimentelor din 1907, ca și ale celor întimplare de atunci încoace... Avem mereu, noi, cei mai virșnici, imaginea vie a întregii epopee a luptei conduse de partidul clasei muncitoare pentru dreptate socială și o viață mai bună”³².

Cunoscător și iubitor profund al istoriei, dr. Petru Groza s-a ridicat în multiple ocazii împotriva falsificării istoriei. „Trebuie să facem să înceteze falsificările istorice, mai ales din partea acelor care au trăit această istorie, mai ales din partea acelor care, încadrându-se în partidele istorice, împietrindu-se în aceste cadre învechite ale trecutului, vor să-și justifice mai departe trecutul, ascunzându-și greșelile și arătând numai virtuțile și părțile frumoase ale trecutului lor.

Dar, falsificând istoria, noi inducem în eroare generațiile de astăzi și de mâine. Aceste generații, fiind greșit informate asupra realităților, vor trage concluzii eronate și vor persevera și ele în aceleași greșeli. Or, nimic mai rău pentru roșul acestui neam decât a persevera în greșală. «A greși este omenesc, a persevera e drăcesc» — mai ales atunci când activezi în cadrul colectivității și în serviciul acestei colectivități”³³.

Dr. Petru Groza ne-a lăsat o serie de temeinice reflecții asupra felului în care pot și trebuie să fie difuzate cunoștințele social-politice, mai ales legate „de sectorul istoric, unde profesorii ne-au împuiat capul cu atâtea mii de date! Dacă privim acest studiu mai ales prin prisma concepțiilor de astăzi, ne dăm seama cât de greșit a fost totul, câte ore am pierdut în zadar, încercând să ne însușim o

²⁸ Ibidem.

²⁹ Ibidem.

³⁰ Ibidem, p. 639.

³¹ Ibidem, p. 640.

³² „Scînteia”, nr. 3862 din 24 martie 1957.

³³ Dr. Petru Groza, *Reconstrucția României...*, p. 327—266.

istorie care era doborâtă realității. Ne-am însușit fel de fel de date; studiam aprofundat toate bătăliile lui Napoleon și trebuia să știm câți soldați a pierdut în fiecare luptă. Dar toate aceste cifre, desigur, nu ne-au putut introduce în știința dezvoltării omenеști, și nu ne-au destăinuit nimic din legile acestei dezvoltări.

Iată de ce noi, foștii cobai de experiențe ai sistemului vechi de învățămînt, salutăm din toată inima pe cei care s-au angajat în această țară să facă o importantă cotitură în sectorul educației³⁴. Erau cuvinte rostite la 23 octombrie 1947 în cadrul Congresului Uniunii sindicatelor corpului didactic.

Concepția despre istorie a dr. Petru Groza era extrem de largă și de realistă; el și-a expus-o în cele mai diverse ocazii fie în scris, fie prin cuvîntul rostit la adunări și mitinguri populare, ședințe de lucru ale guvernului, în conferințe publice. „Istoria zbuciumată de veacuri a omenirii a cunoscut și va cunoaște și de acum înainte mari cotituri în viața popoarelor, care determină pentru un timp îndelungat noi și noi drumuri spre veșnicul și supremul țel: viața pașnică și fericită. Aceste cotituri sînt și ele determinate de anumite legi obiective, de veșnică valoare, ale dezvoltării societății omenеști”³⁵ — spunea, de pildă, într-o împrejurare.

Judecățile sale de valoare începeau și se sprijineau întotdeauna pe fundamente sigure, căci putea să spună tuturor cu justificată mîndrie că „Generația mea a trăit diferite epoci și a văzut mari cotituri în drumul istoriei neamului nostru”³⁶.

Legîndu-și numele pentru totdeauna de evenimentele epocale prin care a trecut țara noastră în acest secol, contribuind substanțial la edificarea României contemporane, la întărirea independenței și prestigiului ei în lume, la cucerirea păcii și ridicarea pe o treaptă mai înaltă a științei și culturii patriei, a vieții acestui popor în ansamblul său, dr. Petru Groza rămîne o pildă mereu vie de patriotism și devotament pentru o cauză, de neobosită energie pusă în slujba poporului său.

Om al realităților, patriot înflăcărat, pildă de virtute cetățenească și de devotament față de popor, clarvăzător și înțelept, dr. Petru Groza este una dintre marile figuri ale poporului nostru rămasă ca o vie prezență în memoria contemporanilor săi. Prin îndelungata activitate pusă în slujba celor mai înalte interese ale patriei, prin strălucirea faptelor sale, el însuși făuritor de istorie, dr. Petru Groza s-a înscris deopotrivă în istoria ce-l va înveșnici³⁷.

LA CONCEPTION HISTORIQUE DU Dr. PETRU GROZA.

R é s u m é

L'auteur s'est proposé de présenter la conception sur l'histoire du dr. Petru Groza, remarquable homme politique roumain et ardent patriote qui, le 6 mars 1945, est devenu président du premier gouvernement révolutionnaire ouvrier-pay-san de l'histoire du pays.

Le lecteur de cet article trouvera ici de nombreux exemples de la notable pensée de la personnalité y évoquée concernant plusieurs problèmes fondamentaux de l'histoire de la patrie et du peuple roumain. Seulement en connaissant le dr. Petru Groza sous le signe de telles préoccupations, sa personnalité pourra être mieux comprise par n'importe quel lecteur.

Il s'agit en d'autres mots cet article d'un excellent hommage rendu à l'un des plus brillants hommes politiques entre tous que l'histoire contemporaine de la Roumanie a consacré.

³⁴ Dr. Petru Groza, *Articole, cuvîntări, interviuri...*, p. 474.

³⁵ *Ibidem*, p. 454 și 471.

³⁶ Arhiva dr. Petru Groza — Deva, cutia nr. 28, fila 174.

³⁷ Vezi detalii privitoare la viața și activitatea sa în: Dr. Petru Groza, *Articole, cuvîntări, interviuri...*